

ציפור האש

מבוא: ל"ג בעומר הינו יום של שמחה בתוך שרשרת ימים עצובים יותר. אחד הסממנים המוכרים ביותר בל"ג בעומר הנה המדורה. הדלקת מדורה הייתה דרך להעברת אינפורמציה. באמצעות הדלקת מדורות הודיעו על ראש חודש חדש או על ניצחון בקרב, לדוגמא: הצלחת מרד בר כוכבא. במדורה גלום כוח עצום (קונקרטי וסימבולי כאחד). מצד אחד כוח מאגד ומחמם ומצד שני כוח של הרס, למשל על ידי שרפה או כווייה. חומה ואורה של המדורה מזמנים התכנסות של מעגל סביבה. במהלך המפגש נכנס את טקס: "מעגל ידידות", נשב 'מסביב למדורה', נבחן אזכורים מקראיים לאש, נלמד כי אחד מתפקידיה היה להעביר מידע ונבדוק מה הם הסמלים הגלומים בה.

מטרות:

1. התלמידים והתלמידות יכירו את תפקידיה של המדורה בתוך המרד.
2. התלמידים והתלמידות יבדקו מה מסמלת המדורה (אש, צבעים חמים).
3. התלמידים והתלמידות יחקרו את פוטנציאל כוחה השלילי והחיובי של האש.

מהלך המפגש:

- א. נזמין את התלמידים והתלמידות, כל אחד ואחת באופן טקסי, לבוא ולשבת עם כיסאם במעגל הידידות. כל הזמנה הינה אישית.
- ב. מעגל הידידות נפתח במשחק. נשחק 'טלפון שבור'. הכיתה מנסה להגיע לכך שהתקשורת תהיה טובה ותעבור במדויק. (אפשר ללחוש מלים הקשורות לל"ג בעומר: בר- כוכבא, רבי עקיבא, מדורה ועוד).
- ג. נציג שאלה לכיתה: "אנו יושבים ביחד בחדר. אם היינו רוצים לומר משהו למישהו או מישהי שנמצאים במקום אחר, איך היינו יכולים לעשות זאת? (מכתב, טלפון, e-mail, לשלוח קלטת וידאו ועוד אמצעי תקשורת). נספר, שלפני הרבה שנים, כשלא כולם ידעו לקרוא ולכתוב, ועוד לא היו מחשב וטלפון, על מנת להעביר מסרים בין אנשים שגרו רחוק אחד מהשני, היו מדליקים מדורה. המדורה הייתה אמצעי תקשורת. את המדורה היו מדליקים במקום גבוה כדי שיהיה ניתן לראותה ממרחקים. את המדורות היו מדליקים כדי לומר למשל, שכאשר הירח לא נראה, סימן שמתחיל חודש חדש וחוגגים ראש חודש (באיזה חודש עברי אנחנו עכשיו?). כשרצו להודיע על ניצחון היו מדליקים מדורות, כך המידע היה מגיע רחוק, רחוק!
לכבוד מה אנו מדליקים מדורה היום? איזה מסר לדעתכם חשוב להעביר?
- ד. נבקש מהכיתה לעצום עיניים ולדמיין כי במרכז המעגל יש מדורה. נספר לתלמידים ולתלמידות שהיום יש לנו ביקור מאוד מיוחד. ממקום רחוק ונידח ביער קודר הגיעה אלינו ציפור האש. נשאל: האם יש לכם/ן רעיון איזו מין ציפור זו ומדוע קוראים לה כך? נזמין כעת

אל המעגל את ציפור האש בדמות צלילים ונאזין לקטע מוסיקלי מהיצירה של איגור סטרווינסקי

“ציפור האש” https://www.sites.google.com/site/classicisrael/home/stravinsky/fire_bird

נבקש מהכיתה לדמיין כיצד נראית ציפור זו (ניתן לבקש מהכיתה לעצום עיניים בטרם מפעילים את המוסיקה). בסיום ההאזנה נשמע את הרעיונות השונים ונספר את סיפורה המרתק של ציפור האש המתאר את כוחה וקסמה. נבקש בעת ההאזנה לסיפור לחשוב איזה מסר/ים מעבירה לנו ציפור האש (חופש, עזרה וסיוע, קסם חבוי, שמחה, להט, תקווה, ערכות הדדית). הסיפור מופיע בהמשך.

ה. נברר עם הילדים את אופן התרשמותם מהסיפור בעזרת השאלות הבאות:

- כיצד לדעתם/ן נראית הציפור?
- איך הרגשתם/ן כשהאזנתם/ן לסיפור?
- אילו צבעים יש לציפור, לאש? (אדום, כתום, צהוב, כחול, חום)
- אילו דברים הציפור מסמלת – אילו כוחות יש לה? (חופש, תעופה, ניצוץ, רוקדת בלהט, כוחות קסם, זריזה)
- מדוע לדעתכם/ן מעגל הידידות נותר ללא אש? (לא הייתה חברות/ידידות בין האנשים – במקרה כזה ניתן לפתח את הדיון ולבחון מדוע לא הייתה ידידות בין האנשים? אולי האש הפכה להיות מסוכנת במקרה זה?)
- מה מסמלת האש עבור מעגל הידידות? (חום, ביחד, טקסיות ועוד)
- אם היו נפגשים עם ציפור כזו מה היו רוצים לבקש ממנה או להגיד לה?
- איזה מסר לדעתכם חשוב לציפור בסיפור להעביר? (מסר של שמחה, של תקווה, של ערכות הדדית, ידידות).
- האם אנו צריכים להיזהר משהו שקשור לציפור או מהציפור עצמה? (לא להיכוות, לא לפגוע בה, לא ליטול את החופש שלה, לא להתקרב יותר מדי).

ו. יצירת ציפור האש- נזמין את התלמידים והתלמידות לחשוב איזה מסר היו רוצים להעביר בעזרת הציפור? משהו שחשוב להם לומר או להודיע. כשם שבעבר האש הייתה אמצעי להעברת מסרים כך גם אנו נחשוב על מסר שחשוב לנו להעביר הלאה ובעזרת ציפור האש וקסמה נסמל מסר זה. כעת ניתן הזדמנות ליצור את ציפור האש המסמלת מסר אישי בעזרת דף היצירה וחומרי יצירה שונים. את המסר שיבחרו יכתבו ויצירו על גבי הציפור. ניתן לחזור לצורת הישיבה הרגילה בכיתה לצורך עבודת היצירה ולהמשך המפגש.

כשתם הזמן, נזמין תלמידים ותלמידות להניח את יצירותיהם/ן במרכז המעגל, כך שתתקבל מעין 'מדורה' צבעונית המורכבת מציפורי האש והמסרים השונים של התלמידים והתלמידות.

ז. סיכום היצירה ובדיקת תוצרים- נזמין את התלמידים והתלמידות, כל אחד/ת בתורו/ה לבחור יצירה של אחד התלמידים או התלמידות ולנחש איזה מסר היא באה להעביר. לאחר מכן, יוצר היצירה יתאר

את אשר יצר. ניתן לשאול שאלות את היוצרים בדרך לניחוש המסרים השונים. את הציפורים ניתן לתלות על מנת לחזות במגוון המסרים שהתגבשו בכיתה.

כתבה: שרון גנות, שכתבה: יעל לויין

1. היה היה נסיך שנהג לרכב מדי יום בגבולות ממלכתו, מחפש אחר היופי וההרפתקה. יום אחד, בעודו רוכב, הגיע לשוליו של יער אליו לא נכנס מעולם. העצים עמדו גבוהים ואפלים והאוויר תחתיהם היה כחלחל ומסתורי. משהו בדממת היער משך את ליבו של הנסיך והוא צעד אל תוך היער העבות. ככל שהעמיק אל תוך היער עטפה אותו התחושה כי משהו נחבא בין ענפיו. צעד הנסיך בנחישות בשבילי היער פורץ לעצמו דרך בצמחיה הצפופה.
2. לפתע בדממת היער הכהה, נשמע רחש, משהו התעורר ונע. הביט הנסיך סביבו והבחין באופל היער בניצוץ מבליח ונעלם מיד. הנסיך הסקרן החיש את צעדיו והתקרב אל המקום בו הגיח הניצוץ, אך בהגיעו אל המקום לא היה זכר למראה. אולי זה רק דמיוני העשיר חשב לעצמו הנסיך, אך בעודו מהרהר הופיע הניצוץ שוב, הפעם קרוב יותר.
3. הניצוץ המשיך להבליח בין העצים והנסיך התקרב לעברו והנה נגלתה לעיניו בקרחת יער קטנה ציפור מופלאה של אש אשר חוללה במחול מוזר, נורא ונהדר גם יחד והתעופפה בלהט ובחדווה. הנסיך היה מוקסם מהמראה שנגלה לעיניו.
4. זו וודאי ציפור של קסם חשב הנסיך לעצמו וניסה לתפוס אותה. כאשר סיימה הציפור את ריקודה ונחתה אל הארץ לכד אותה הנסיך בין ידיו. נאבקה הציפור בין ידיו והתחננה על נפשה. להפתעתו החלה הציפור לדבר וטענה כי תמות אם לא ישחרר אותה. הנסיך, שידע כי לציפור יש כוחות קסם, דרש ממנה לתת לו נוצה מזנבה. נאותה הציפור לתת לנסיך מקסמה. "אם אי פעם תזדקק לעזרתי, אמרה לנסיך, כל שעליך לעשות, הוא להניף את הנוצה ואבוא מיד לעזרתך". הסכים הנסיך, תלש נוצה מזנבה של הציפור ושיחרר אותה לחופשי.
5. המשיך הנסיך להלך ביער עם הנוצה בכיסו כאשר שמע לפתע קול שירה אי שם במעבה היער. הקול נשמע נואש. צעד הנסיך בעקבות הקול והגיע לזירה עם עשב דק ורענן ועליו יושבים אנשי "מעגל הידידות" סביב מדורה שכבתה.
(קטע זה בסיפור נשמט ונעלם ואיננו יודעים את תוכנו. – נשאל את התלמידים מה לדעתם עושים אנשי המעגל?)
6. את סיום הסיפור מצאו במחבוא סודי כעבור שנים מספר וכך נוכל לסיימו: אנשי מעגל הידידות ביקשו את עזרתו של הנסיך להחזיר להם את האש. הם סיפרו שללא האש מעגל הידידות יחד ושאינם יכולים להרשות שדבר מעין זה יתרחש. הנסיך, שהבין שהאש חשובה עד מאוד לאנשים אלו ולמסורת שלהם שלף את נוצת הקסם שלקח מציפור האש, הניפה וקרא לציפור (ניתן כעת להניף נוצה אמיתית). הוא הרחרר לעצמו, שאם יצליח לתת לאנשים אלו, כשם שציפור האש נתנה לו מהקסם שלה, אז הוא

יהיה מאושר. הציפור הופיעה חיש מהר במלוא תפארתה. היא החלה מחוללת מסביב ובתוך המעגל.
הריקוד המדהים של הציפור החזיר את האש למעגל הידירות והשמחה חזרה לקולות השירה.